

Sygn. akt II KK 281/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Małarski

SSN Dorota Rysińska

Protokolant Anna Janczak

w sprawie **D. P.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 20 listopada 2012 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

na korzyść skazanego od wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 26 sierpnia 2011 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego

z dnia 9 czerwca 2011 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu .

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy, wyrokiem z dnia 9 czerwca 2011 roku po rozpoznaniu sprawy **D. P.** oskarżonego o to, że w okresie od dnia 1 grudnia 2008 roku do dnia 2 września 2010 roku w Ł., uporczywie uchylał się od wykonywania ciężącego na nim obowiązku opieki poprzez niełożenie na utrzymanie swojej nieletniej córki K. P. alimentów w kwocie 600 złotych

miesięcznie zasądzonych prawomocną ugodą przed Sądem Rejonowym z dnia 4 grudnia 2008 roku, przez co naraził pokrzywdzoną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne podobne, tj. o czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.:

- I. oskarżonego D. P. uznał za winnego dokonania zarzucanego mu czynu, wyczerpującego dyspozycję art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. z tą zmianą, iż w opisie czynu w miejsce wyrażenia „zasądzonych prawomocną ugodą przed Sądem Rejonowym, sygn. akt z dnia 04.12.2008 r.” przyjął wyrażenie „ustalonych na podstawie ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w dniu 4 grudnia 2008 roku w sprawie III RC” i za to, na podstawie art. 209 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 62 k.k. orzekł wobec oskarżonego odbywanie orzeczonej kary pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym;
- III. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej w T. kwotę 752,76 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu przez adw. G. S.;
- IV. zwolnił oskarżonego od opłaty, a wydatki poniesione w sprawie przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Orzeczenie to zostało zaskarżone na korzyść oskarżonego. W apelacji obrońca zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku poprzez ustalenie, że jedynym słusznym wymiarem kary jest kara pozbawienia wolności, kiedy w rzeczywistości przy prawidłowej ocenie całego materiału dowodowego należało dojść do wniosku, że co prawda oskarżony nie płacił alimentów, ale było to wynikiem sytuacji, której wcześniej nie przewidywał zawierając ugodę na płacenie alimentów, to jest zabrania mu w wyniku licytacji komorniczej całego gospodarstwa. Podnosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o zmianę wyroku Sądu I instancji i wymierzenie oskarżonemu kary ograniczenia wolności, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 26 sierpnia 2011 roku, utrzymał zaskarżone orzeczenie Sądu Rejonowego w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 26 sierpnia 2011 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego z dnia 9 czerwca 2011 r., kasację wywiódł Prokurator Generalny.

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w całości, na korzyść skazanego D. P.

Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. polegające na zaniechaniu przeprowadzenia prawidłowej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy zaskarżonego apelacją obrońcy oskarżonego wyroku Sądu I instancji, pomimo iż był on oczywiście niesprawiedliwy, albowiem na skutek pominięcia - z obrazą art. 410 k.p.k. - wynikających z akt sprawy istotnych okoliczności dotyczących uprzedniej karalności D. P. doszło do wadliwego określenia granic czasowych przypisanego mu czynu i skazania go za uchylenie się od ciężącego obowiązku alimentacyjnego na rzecz córki K. P. w okresie od dnia 1 grudnia 2008 roku do dnia 2 września 2010 roku, pomimo iż prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 28 stycznia 2010 roku, D. P. został skazany za taki sam czyn popełniony na szkodę tej samej pokrzywdzonej również w okresie od dnia 1 grudnia 2008 roku do dnia 27 maja 2009 roku.

Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Jak wynika z akt sprawy, wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 28 stycznia 2010 roku, - prawomocnym od dnia 7 kwietnia 2010 roku – D. P. skazany został za czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w okresach: od 26 listopada 2005 roku do 27 maja 2007 roku, od 29 września 2007 roku do 20 lutego 2008 roku i od 22 października 2008 roku do 30 listopada 2008 roku oraz od 1 grudnia 2008 roku do 27 maja 2009 roku - na karę roku i 9 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby.

Zestawiając przypisane D. P. okresy niealimentacji we wskazanych wyżej wyrokach Sądu Rejonowego należy stwierdzić, iż przypisany oskarżonemu - w zaskarżonym niniejszą kasacją wyroku - okres uporczywego uchylenia się od płacenia alimentów na rzecz małoletniej córki, pokrywa się w dość znacznym zakresie z okresem tegoż przestępstwa, za popełnienie którego został on już prawomocnie skazany ostatnim z wyżej wymienionych wyroków, tj. wydanym w sprawie o sygn. III K /.../ 09. Doprowadziło to do sytuacji, że D. P. został dwukrotnie skazany za przestępstwo niealimentacji na szkodę tej samej pokrzywdzonej popełnione w okresie od 1 grudnia 2008 roku do 27 maja 2009 roku.

W niniejszej sprawie istniały bowiem podstawy do skazania D. P. za uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego jedynie w okresie od 28 maja 2009 roku do 2 września 2010 roku.

Nie ulega wątpliwości, że Sąd odwoławczy rozpoznając apelację wniesioną na korzyść oskarżonego był zobowiązany, stosownie do treści art. 433 § 1 k.p.k. rozważyć jej zasadność nie tylko w określonych granicach, ale także w zakresie szerszym, przewidzianym w ustawie, a więc określonym w art. 440 k.p.k. Miał więc obowiązek zauważyć, że procedowanie Sądu I instancji obarczone było rażącym uchybieniem art. 410 k.p.k. w zakresie w jakim Sąd wydając wyrok pominął dowód w postaci orzeczenia wydanego w sprawie o sygn. II KK /.../ 09. Ponadto, że Przewodniczący składowi kierował rozprawą niezgodnie z treścią art. 366 § 1 k.p.k., a wyrok Sądu Rejonowego nie spełnia wymogu przewidzianego w art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.

Na konieczność zachowania przez przewodniczącego szczególnej staranności przy rozpoznawaniu spraw o przestępstwa niealimentacji w celu ustalenia prawidłowego okresu popełnienia czynu z art. 209 § 1 k.k. wielokrotnie wskazywał w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy (por. wyrok z dnia 13 kwietnia 2005 r., III KK 26/05 Lex nr 199767; wyrok z dnia 3 sierpnia 2005 r., V KK 2101/05, Lex 152511).

Uchybień w procedowaniu Sądu I instancji nie dostrzegł i nie skorygował w oparciu o art. 440 k.p.k. Sąd odwoławczy, w efekcie błędy Sądu Rejonowego przeniknęły do wyroku Sądu Okręgowego.

Błędy Sądów orzekających w tej sprawie miały istotny wpływ na treść wyroku, albowiem niezależnie od tego, że nieprawidłowo przyjęty okres niealimentacji mógł mieć wpływ na wymiar orzeczonej kary, to w efekcie D. P. został skazany za czyn, którego fragment w znacznej części był już przedmiotem osądu w innym zakończonym wcześniej prawomocnie postępowaniu karnym.

Podsumowując, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.